

مقاله‌ی کوتاه علمی

اولین گزارش گونه‌ی *Agistemus collyerae* (Acari: Stigmaeidae) از ایرانحسن رحمانی^۱، یعقوب فتحی‌پور^{۲*} و کریم کمالی^۲

۱- گروه گیاه‌پزشکی، دانشکده‌ی کشاورزی، دانشگاه زنجان، زنجان، ۲- گروه حشره‌شناسی کشاورزی، دانشکده‌ی کشاورزی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران.

*مسئول مکاتبات، پست الکترونیکی: fathi@modares.ac.ir

First record of *Agistemus collyerae* (Acari: Stigmaeidae) from IranH. Rahmani¹, Y. Fathipour^{2&*} and K. Kamali²

1. Department of Plant Protection, Faculty of Agriculture, Zanjan University, Zanjan, Iran, 2. Department of Entomology, Faculty of Agriculture, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran.

*Corresponding author, E-mail: fathi@modares.ac.ir

Abstract

During a survey on stigmaeid mites in northwestern Iran (2004-2006), several specimens of the family Stigmaeidae were collected on olive trees in Moghan (Ardebil province) in July 2006. These mites were later identified as *Agistemus collyerae* Gonzalez-Rodriguez. This is the first record of this species from Iran. The specimens were collected along with the specimens of the family Eriophyidae on olive leaves demonstrating a type of correlation between stigmaeid and eriophyid mites. Further studies on the ecological roles of these mites will provide better understanding of their coexisting behavior.

کنه‌های خانواده‌ی Stigmaeidae که به بالاخانواده‌ی Raphignathoidea از راسته‌ی پیش‌استیگمایان تعلق دارند، دارای گونه‌های شکارگر هستند و بعضی از آن‌ها از نظر کشاورزی اهمیت زیادی دارند (Fan & Zhang, 2002a; 2002b; 2005). گونه‌های متعددی از این خانواده از ایران گزارش و یا برای اولین‌بار توصیف شده است (Khanjani & Ueckermann, 2002; Kheradmand *et al.*, 2007; Noei *et al.*, 2007; Khanjani & Ueckermann, 2008).

طی سالهای ۱۳۸۵-۱۳۸۳ با نمونه‌برداری از باغات و مزارع در شمال غرب ایران، نمونه‌هایی از کنه‌های خانواده‌ی Stigmaeidae از روی زیتون جمع‌آوری گردید. این نمونه‌ها به داخل محلول شفاف‌کننده (لاکتوفنل) منتقل شدند و پس از شفاف شدن، با استفاده از مخلوط هویر اسلاید میکروسکوپی تهیه شد. سپس این اسلایدها در آون با دمای حدود ۴۵ درجه‌ی سلسیوس به مدت ۶-۵ روز قرار گرفت و پس از آن بلافاصله به وسیله‌ی لاک بی‌رنگ اطراف لامل درزگیری شد تا مانع نفوذ رطوبت به زیر لامل گردد (Walter & Proctor, 2001). نمونه‌ها

در سطح جنس شناسایی گردید و جهت تعیین دقیق نام علمی برای دکتر فرید فرجی (دانشگاه آمستردام) ارسال شد. این نمونه‌ها که از روی برگ‌های زیتون، *Olea europaea*، در منطقه‌ی مغان از توابع استان اردبیل در تاریخ ۸۵/۴/۲۵ جمع‌آوری شده بود، به نام *Agistemus collyerae* Gonzalez-Rodriguez شناسایی شد. این گونه که برای اولین بار از ایران گزارش می‌شود، تاکنون از کشورهای نیوزیلند (Gonzalez-Rodriguez, 1963)، استرالیا (Halliday, 1998) و ایتالیا (Castagnoli *et al.*, 1984) گزارش شده است.

گونه‌ی *A. collyerae* از روی برگ‌های سیب، مرکبات، درختچه‌ها، تمشک و ماشک جمع‌آوری شده است (Fan & Zhang, 2005). در تحقیق حاضر، این گونه از روی برگ‌های زیتون در کنار کنه‌های خانواده‌ی Eriophyidae جمع‌آوری گردید. با توجه به اینکه گونه‌های اریوفیده از آفات درختان میوه در ایران محسوب می‌شوند و از آنجاکه بسیاری از گونه‌های Stigmaeidae شکارگر کنه‌های گال‌زا هستند، وجود گونه‌ی فوق در کنار کنه‌های گال‌زا اهمیت مطالعات بیشتر در مورد نقش این گونه در ارتباط با کنه‌های گال‌زای اریوفید را یادآور می‌شود. از آقای دکتر فرید فرجی که در تشخیص نمونه و ارسال برخی منابع ما را یاری دادند سپاس‌گزاری می‌شود.

منابع

- Castagnoli, M., Liguori, M. & Nannelli, R. (1984) Contribution to the knowledge of peach mites in Tuscany and observations on the progress of their populations. *Redia* 47, 493-504.
- Fan, Q.-H. & Zhang, Z.-Q. (2002a) *Primagistemus* gen. nov. (Acari: Prostigmata: Stigmaeidae). *Zootaxa* 29, 1-8.
- Fan, Q.-H. & Zhang, Z.-Q. (2002b) Mites of the genus *Summersiella* Gonzalez (Acari: Stigmaeidae). *Systematic and Applied Acarology* 7, 149-158.
- Fan, Q.-H. & Zhang, Z.-Q. (2005) *Raphignathoidea* (Acari: Prostigmata); fauna of New Zealand, 52. 400 pp. Manaaki Whenua Press.
- Gonzalez-Rodriguez, R. H. (1963) Four new mites of the genus *Agistemus* Summers, 1960 (Acarina: Stigmaeidae). *Acarologia* 5(3), 342-350.

- Halliday, B.** (1998) *Mites of Australia: a checklist and bibliography*. 317 pp. CSIRO Publishing, Melbourne.
- Khanjani, M. & Ueckermann, E. A.** (2002) The stigmatid mites of Iran (Acari: Stigmatidae). *International Journal of Acarology* 28, 317-339.
- Khanjani, M. & Ueckermann, E. A.** (2008) A new species of *Zetzellia* Oudemans (Acari: Stigmatidae) from west Iran. *International Journal of Acarology* 34, 237-241.
- Kheradmand, K., Ueckermann, E. A. & Fathipour, Y.** (2007) Mites of the genera *Zetzellia* and *Eustigmaeus* from Iran (Acari: Stigmatidae). *Acarina* 15, 143-147.
- Noei, J., Hajizadeh, J., Salehi, L., Ostovan, H. & Faraji, F.** (2007) Stigmatid mites associated with stored rice in northern Iran (Acari: Stigmatidae). *International Journal of Acarology* 33, 153-156.
- Walter, D. E. & Proctor, H. C.** (2001) *Mites in Soil*. CD-ROM. Australian Biological Resources Study / CSIRO Publishing.